

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . 10 ар. (20 кор.)
на пів року . 5 ар. (10 кор.)
на чверть року . 2 50 ар. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . 8 рублів
або 16 франків
Щодинне число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Виреш ми очи і душу ма ірвем: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о год. 4-й пополудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 9
ул. Коперника (Ліндого ч. 9.) Ек-
спедиція місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошення зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «На-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дяки і приватні донесення по
15 кр. від стрічки.



В Преосв. о. Йосиф Сембратович

Митрополит Галицький, архієпископ Теодозіопольський, граф римський, совітник римської консисторії для ширення віри в ділі східного обряду, председатель папської комісії для ревізії церковних книг, тайний со-
вітник Его Вел. Цісаря Франціска Йосифа, член Палати Панів австрійської державної ради, др. св. Бого-
словія і пр. і пр.

упокоїв ся в Римі о 7. год. 40. мін. рано дня 23. жовтня 1900. року.

Така сумна вість наспіла вчора пополудни до
Львова.

Покійний митрополит родив ся в 1821.
році. Поставлений в презвитері в 1841. р. через
довший час був професором богословія на львів-
ськім університеті. З початком 1865. року покли-
каний до Риму на представителя гр. кат. Церкви
при престолі Сьвятійшого Отця яко Episcopus
ordinans cum sede in Roma, зістав в цвітні того
самого року архієпископом Нанзіяньским in par-

tibus. В два літа пізнійше, дня 27. червня 1867. р.
назначений завідателем перемискої епархії, а
в 1870. р. 18. мая зістав іменований митрополи-
том галицьким.

Маючи як найліпші наміри, обняв митропо-
личий престол. Однак попав сейчас по приїзді
до Львова в лихе товариство і омотаний в полі-
тичні справи мусів в 1882. році пересилитись до
Риму, звідки не вільно єму було виїздити до Га-
личини. — Вічна єму пам'ять!

Скапаний сьвіт.

Штука в 4 діях зі співками і танцями

ВЛАД. ОРКАНА

переклав:

Йосиф Стадник.

(Далі).

3-тий вихід.

ТІ КРОМІ ЗУЗЬКИ.

КАНТИЙ (хвилюк стоїть з похиленою голо-
вою, сперший о жорна — думає — опісля підно-
сить голову). Га!.. Побачимо! Упір на упір! (до
Яги). Ти чому ще не розпалала?

ЯГА. Заслухала ся...

КАНТИЙ. От, було чого...

ЯГА. Так, так — як то звичайно чоловік
цікавий... (встає і підходить до печі).

КАНТИЙ (сїдає задуманий, по хвили до себе).
Гм... гм... що почати?

ЯГА (розпалє). Що почати? Нічо. Час сам
надійде...

КАНТИЙ. В тім й річ, щоби не надійшов.
(п. хв.) Хто єго знає, як там з тими правами...

ЯГА. Право то не жарти. Таж знаєте, як
небіщик Греля почав ся зі своєю наймичкою
по судах тягати, то відтак стільки єму прису-
дили, що й ґрунт не вистарчив...

КАНТИЙ. Знаю, знаю...

ЯГА. Не було то, як за покійного війта.
Як тільки котра дівка мала дитину, то зараз
заволікли єї до канцелярії, тай давали їй таке
почесне, що їй на віки-вічні відпала вже охота...
Обідали волосє дїогтем, або оналили, що й по-
тім годі їй було між люди показати ся... Таж
знаєте!

КАНТИЙ (в задумі). Знаю... знаю...

ЯГА. І тепер придалс-б ся таке. Не чіпля-
ли би ся людий такі Говорки, Зузьки...

КАНТИЙ (підносить голову). Що... що... ти
кажеш?

ЯГА. Кажу, що з такими був би давно
лад. Протягнули би на лавці, тай...

КАНТИЙ (обрушений). Ти дурна, стара бабо,
— ти краще...

ЯГА. Розказую тільки, як давнійше ро-
били.

КАНТИЙ. То і они дурні були.

ЯГА (згрішена). Батьки наші?... (мовчанка).

КАНТИЙ (думає — п. хв.). Що почати...
Хиба з Гальжбітою поговорити... (встає). Може
що порадить... (прямує до дверей).

ЯГА (з насмішкою). Чому ні! Та певно!

КАНТИЙ (вертає від дверей — задуманий).
А ти, гляди... як би хто питав, то... ні словечка!
Розумієш?

ЯГА. Також! Скорше-б дала собі язик по-
шкробати, як би свербіти став! (Кантий перехо-
дить до другої кімнати).

4-тий вихід.

ЯГА — НАСТЯ.

ЯГА (поправляє огонь). Ну, пали ся, чорта-
ча смоло!..

НАСТЯ (відхилив двері). Собка тут не було?
ЯГА. Ні.

НАСТЯ. Деж єго чорти понесли? (сїдає)
Обїду нема?

ЯГА. Доперва що запалила.

НАСТЯ. Та бачу... Они собі сидять в кім-
наті! Панство! А ти витирай руки! (Яга зітхав).

Так, гаруй за всіх, роби хоч до загину!.. Они
як-раз зважають на се!.. (сидить хвилю мовчки).

ЯГА (підходить, нахилив ся тай напечки...)
Була тут Зузька...

НАСТЯ. Що говориш? Коли?

ЯГА. От, що тільки вийшла.

НАСТЯ. Ну і що? Говори, що она тут хо-
тіла?

ЯГА. Прийшла до газди...

НАСТЯ. До газди прийшла, кажеш? (Яга
дивить ся в сторону дверей). Не бій ся! Там ні-
хто не вчує. Мені можеш сказати, як на сьвя-
тій сповіді.

ЯГА. Прийшла до газди...

НАСТЯ. А він був тут? Говори-ж!

ЯГА. А вжеж!

НАСТЯ. А Гальжбіта?

ЯГА. Ні, їх не було.

НАСТЯ. Но, знаєте! Яка шкода, що мене
тут не було... Ну? Говори скоро.

Характеристика поезій

Петра Гулака-Артемовського.

До українських творів Петра Гулака-Артемовського, звістних нам вже з давніших часів, а оцінених в різних статтях, замітках і історіях українського письменства¹⁾, прибули в останніх літах дві нові збірки його поезій.

Першу з них видав М. Комар в «Зорі» за р. 1896 під заголовком: «Ненадруковані вірші П. Гулака-Артемовського», з наперів, що лишилися після смерті одеського книгаря, В. Білого, що стояв в зносінах з автором «Проклятого Марка», Ол. Стороженком.

Комар напечатув своїй збірці 14 поезій, в тій вірі, що творцем їх всіх, без виїмки, є Артемівський. Коли однак сим поезіям приглянемо ся ближше, то побачимо, що одну з них: «Глек» написав і напечатав ще в р. 1839 в своїх «Думках і піснях» Амвросій Метлинський, а другу п. з. «Волох» зложив Левко Боровикович²⁾. Не маємо причини сумнівати ся, що всі інші поезії, напечатані Комаром, є творами Артемівського. Так прим. пише Стороженко в однім листі до Білого: «Єсть у мене нїськолко стихотвореній Гулака-Артемівського, три псалма, перелож. на малор. язукъ», «пародія на Упадок вїска и мелкихъ нїськолко»³⁾. О скілько знаємо перо Артемівського, то під тими «мелкими стихотвореніями» можемо на певно думати поезій: Хороший чоловіга, Матері-удові, Цокотусі, Пан, а вкінці Муха. В інших писмї до Білого згадує нам Стороженко про верш Артемівського п. з. Козацька мати, відпечатаний рівнож в збірці Комаря. Що вкінці і два останні верші, подані Комаром: Ой час нам Грицьку пошанувать ся і До химерних Пранців (Французів) вийшли з під пера Артемівського, се річ цілком певна. Їх напечатано також в другій збірці, про яку сей час говорити станемо.

¹⁾ Заголовки сих статей зібрав, хоч впрочім не без похибок, М. Комаров в своїм «Бібліографичн-ім Показчику нової української літератури» (1798—1883), поміщенім в київскім альманаху «Рада» ч. I. за рік 1883, стр. 413.

²⁾ Видань творів Боровиковського під рукою не маю. Поезію «Волох» напечатано як твір Боровиковського в антології п. зв. «Викъ» (читай: «Вік») Київ 1900 стр. 31.

³⁾ Листи Стороженка до Білого напечатані М. Комаром в «Києвск. Старині» за р. 1900 том 68, п. з. «Къ біографіи А. П. Стороженка». Наведений уступ гляди на стр. 281

ЯГ. Тільки не знішть ся так дуже... (сїдає).

НАСТЯ. Моя дорогенька Яго! Яка я тобі рада... (пригортає єї). Ну? ну?

ЯГ. По тихонечки влізла... станула собі онде. Я дивлю ся — газда дивить ся — она — НАСТЯ. Що?

ЯГ. Она також дивить ся...

НАСТЯ (наставляє уга). Як?

ЯГ. Страшенно! Аж мороз поза шкіру йшов. Думаю собі, такі очі, — то недобрі очі...

НАСТЯ. І щож говорила?

ЯГ. Не знаю, госпожо!...

НАСТЯ. Таж ти тут була!

ЯГ. Та й слухала. Але они якось дивно розмовляють між собою. Я тільки з сего усього вимірковала, що їй о него ходить чимало...

НАСТЯ. Проклинала єго?

ЯГ. Ще би ні! Таж тільки по те й прийшла.

НАСТЯ. А він?

ЯГ. Він також кляв! Як зачав, як зачав, то кажу вам, мало що до бійки не дійшло. Аж я вскочила поміж них...

НАСТЯ. Ну і погодили ся?

ЯГ. Як-раз!... Хотїла дитину забрати.

НАСТЯ. Еге!

ЯГ. Але він не дав!

НАСТЯ. Деж би!

ЯГ. Тоді прискочила до него, як голодна вовчиця і поклялась...

НАСТЯ. Що, що?

ЯГ. Ага! Перед тим знов сказала єму, що єго запізве, що єго з ґрунту вижене, що... то она ще сказала? Що ще... (впадає Собко).

(Далі буде).

В рік після видана збірки Комаря напечатала «Києвская Старина» (р. 1897, том 56, стр. 476—501) в статії п. з. «Неизданныя сочиненія Гулака-Артемівського» — 23 поезій того-ж автора, додаючи на кінці отсі слова: «Все это извлечено изъ рукописи, хранящейся въ Петербургѣ, въ импер. публичной библиотекѣ» (стр. 501). До поезій додано також листи Артемівського. Що всі ті по зїї і листи автентичні, ми є певні, хотби лише з того огляду, що в значній їх часті Артемівський говорить майже виключно про себе.

Для більшої точности додамо, що дві з поезій, виданих Комаром: «Упадок віка» і «Козацька мати» знав вже раніше Петров (з якого жерела? — сего Петров не подає); так само була відома сему ученому¹⁾ одна поезія: «Послїдній єкзамен» (з р. 1854), яку напечатала в своїй збірці «Києвская Старина».

Коли порівнаємо обі збірки, то лише першій з них і то з деякими застереженнями признаємо літературну вартість. Друга збірка, з дуже малими виїмками, лишена всякої стійности. За те подає она нам дуже цікавий матеріал до характеристики автора і єго житєвих відносин та до висвітлення єго політичних поглядів. Тим она для нас цінна.

Маємо намір обговорити обі збірки, а для вияснення питання, чи і о скілько в сих нових своїх поезіях пішов поет дальше, чим в попередних, ми в кількох словах відзначимо єї мотиви, які Артемівський висловив в відомих вже нам з давніших часів стихотворах.

Головним мотивом поезій Артемівського є: протест против кріпацтва. Побіч сего сльїває поет про марність сего євїта, то знов вихвалює горівку, яко одинокую розраду в житю, або оєспівує своє рідинне житє. Вкінці ударяє поет в політичну струну і апотеозує могутність російського царя.

З виїмкою першої ідеї овид інших мотивів в поезії Артемівського дуже вузький. Але крізь всі ті мотиви пробиває ся одна гарна черта, се горяча любов поета до рідного слова. В своїй любові до української мови, поет ставить єї значно вище, як російську мову²⁾, що як-раз тоді переживала борбу Карамзина і товаришів за введенем до літератури живого російського говору против сторонників Шишкова, що обстоювали доконечність церковно-славянщини в літературній мові. Поважана для рідного слова, дбалисть про єго розвиток виявляє поет в мистецькїм опрацьованю своїх творів і в стараню про чистоту мови. Се пошанованє і любов для краси і величности рідного письменства пробиває ся також в наємїху над «поганими» віршомазями, яких «стілько наплодилось, що якби кожний ховав те на десять рік, що за годину набазгра, то-б нїгде було чоловікови й хати нанять за наперами»³⁾, над людьми, що все, що лише «начеркнути, то так і в дрюкарню несуть»⁴⁾.

(Далі буде).

¹⁾ Петров: «Очерки истории украинской литературы XIX стол. Киев 1884, стр. 59—67 і 57.

²⁾ В «Дещо про Гараську» пише Артемівський: «Вон то бач, по нашому Гараську; а по московски: Гораций. О! вже вони хоч що, то по своєму перековерсають. Там то вже предивенна йому мова! От часом трапиться так, що з годину стоїш перед ним, а він тобі сїче та руба: щож? пес, коли й слівце уторонаєш, що він там гергоче! От тільки будиш то й дочуваєш: вот та вот; та штьо, та штьо; та гаварю-кажу, гаварю-кажу!... а що він там тобі говорить-каже, того далибі, й з попом не розбереш! Іщеб то щось сказав, бо язык дуже свербить; та цур їм: у нас, бач, вся старшина московска, чи то далеко до лиха? Як кажу — цур їм: візьмеш, як то кажуть личком, а оддаси ремінцем... Онішкєвич: «Руска бібліотека», ч. I, стр. 163—4. Знов в «Супліці» до Грицька Основяненка поет пише:

Супліку-ж сю мою, ти, Грицьку, сам читай;
Лєдачому їй паскудить не давай;
Бо як почне Москаль по своєму складати
Та вот! та штьо? та как? читавши, примовляти;
Тоді хоч умикай із хати.
Там же стр. 157.

³⁾ Там же, стр. 164.

⁴⁾ Там же, стр. 163. Порівнай в «Енеїді» Котляревського опис пекла:

Гай! гай! та нїгде правди діти,
Брехня-ж наробить лиха більш;

З політичного поля.

Памятник Бісмарка в Хебі, який тамошна рада міска ухвалила поставити, не стане на австрійській землі. Против заказу виставленя в єім місті згаданого пам'ятника внесла рада зажалєне до державного трибуналу у Відни, а сей відкинув скаргу, як неоправдану, уважаючи до тичну ухвалу міської ради недозвільною, політичною демонстрацією.

Против будови босняцких залїзниць вручили передвчєра меморіал делегати торговельної палати міста Реки, під проводом ґр. Шапорого, міністрови торгівлі в Будапешті. Міністер заявив, що буде старатись берегти інтереси міста Реки, та поки справа босняцких залїзниць ще не порішена, а находить ся в стадії переговорів.

Король Александер сербський з'єднує собі симпатії в своїм народі великодушним поступованєм. В Білгороді засуджено, як відомо, двоох редакторів дневника Male Nowine за образу маєстату на 5, зглядно 7 лїт. Помимо, що засуджені не внесли рекурсу, король Александер помилював обоїх цілковито.

Князь Юрій грецький, начальний комісар європейських держав на Креті відбуває тепер по дорож по європейських дворах і оноді переїхав через Варшаву до Петербурга. Цілю єї подорожи є, щоби по принадаючїм тепер упливі 3-лїтнього речинця єго уряду з рамени європейського концерту, князя Юрія признали держави на дальше самостійним зверхнїком Крети. Час для своїх аспірацій вибрав добре кн. Юрій, бо Европа занята тепер Китаєм, боїть ся всякого заколоту тут під боком, але самі Кретенці не жєлають собі сєгочасного прилучєня, ані в найближшій будучности, до економічно і фїнансово зруйнованої Греції. Тож правдоподібно єго поїздка остане без бажаних наслідків.

Новий канцлер німецької держави ґр. Білов одержав ґратуляційні писмєла, — як доноєть з Берлина — від цїсаря Франца Йосифа, від королів італійського, шведського, румунського і др. та від богато міродатних личностей усіх держав. Цїсар Вільгельм повідомив власноручними писмєлами князів німецького Союзу про зміну канцлера. Вістці про врученє димісії всіх міністрів і секретарів стану заперечує Nordd. Allg. Ztg., а також уступленє віцепрезидента міністрів Мікєля не потверджує ся. Першою задачею нового канцлера буде жадає до парламенту, щоби ухвалив кредит на кошти китайської експедиції. Канцлер стане правдоподібно на становиєку, що експедиція мала наглу ціху і тому зарядив єї цїсар з конечности.

Звісна німецько-англійська умова в китайській справі викликала в російських кругах счудованє і невдоволенє. Російська праса обговорює єї в неприхильнім тоні. Петербурський «Герольд» видає суд, що прийатє єї умови лордом Сельсбером є неморальним і легкомисним поступком, який виявляє єго брак довіря до Росії. Англійські дипломати прикладають, здає ся, до російської чесности ту саму міру, що до своєї власної. «Бєрж. Вєдомості» уважають єю цілу умову загодочною, бо прецїнь всі держави згоджують ся на удержанє нетикальности китайської території і до того не треба було аж осїбної умови між Англією а Німєччиною. «Новое Время» побоює ся, що сей крок обох держав утруднить розпочатє мирових переговорів. — Француска праса приняла з недовірем вістку про англо-німецьку умову. Одна єї частє нападає на міністра заграничних справ Делькасо, що допустив до зізольованя Франції, друга частє інсинуєє льондонському і берлінському правительству, що поза оповіщеною умовою, они заключили ще важні, тайні постанови і услівя. Се підозріє заперечує National Ztg. рішучо на підставі інформацій з компетентного жерела. Взагалі французска праса уважає єю умову великим успіхом політики англійського прем'єра, звернєним в першій лїнії против Росії. — Жад-

Сидїли там скучні піїти,
Писарчуки поганих вірш,
Великі терпіли муки,
Їм звязані були і руки,
Мов у Татар терпіли пїли.

Там же, стр. 23, пісня III.

на з держав не дала ще відповіді на запитання до приступлення до німецько-англійської угоди.

НОВИНИ.

— **Календар.** В четвер: гр.-кат. Прова, Андроника; рим.-кат. Івана Кантога. — В п'ятницю: гр.-кат. Капра, Агатоники; рим.-кат. Еваришта.

— **Всі письма** в справах дяківської льотерії. — виявивши грошові послуги, котрі належить як і досі посилати до «Народної Тонговлі» — просимо адресувати: Канцеляція дяківської льотерії, Львів, ул. Коopersька, ч. 36. — За Комітет: *О. Танякевич.*

— **Рускі путники** виїхали дня 22. с. м. до Риму під проводом о. мітрата Білецького. Межи учасниками було найбільше сьвященників і селян з повітів коломийського, рогатинського, бобрецького і тернопільського. Дорога веде на Стрий, Будапешт до Реки, звідтам кораблем до Анкони, а з Анкони залізницею до Риму. Путники прибудуть до Риму імовірно дня 28. с. м.

— **Прокураторські бірети.** Міністерство судівництва розпорядило, щоби прокуратори наклали на голову бірети не лише в часі оголошування засуди, але також підчас своєї промови. В касаційнім трибуналі звичай сей уже прийняв ся.

— **З Будапешту** доносять: На тутешнім університеті часті студентів доноскає ся огидний вчинки. Ліберальні студенти ненавидять професора Тімона, котрий належить до католицько-народного стороництва. Проф. Тімон недавно подружив ся і їздив з женою до Риму. Коли вчора вернув з подорожі і вийшов до викладавчої салі, з лавок посипали ся на його адресу питання: Як вам упили перші дні подружжя, що поробляє ваша жєна, як ви забавляли ся в Римі і т. ин. В виду такого поведєня студентів професор вийшов зі салі. Університетський сенат зарядив против виновників слідство. — Поведєне студентів свідчить про їх здичілість та про глибокий упадок моральности. Другим доказом сего морального упадку є, що студенти відзнають ся до студенток, висланих на фільософічний відділ, такими словами, що висказати їх соромив би ся найменше освічений чоловік.

— **За келишок горівки.** Антона Фінбаха, батька трьх дітій, кравця зі Львова, замордував вчєра Жигмонт Брандєс, сип реставратора, при помочи каменичного сторожа. Причиною морду було се, що Фінбах в гостинниці Брандєса випив келишок горівки за 4 сотики на рахунок сторожа, який був єму винен кілька шісток за кравецьку роботу. Фінбах покровавлений мучив ся шість годин перед смертю.

— **Полковник З. Мілковский** приїхав з Швайцарії, яко повномочник польської Народної Ліги, до американських Поляків, а особливо їх *Naz. Związku*. З. Мілковский, старший вже чоловік, бо числячий около 80 літ, заслужив ся немало для своєї вітчизни, так пером як і оружєм. Своїми письмами, з котрих він любив до вітчизни та до простого народа, збудив він віру в будучність тих, що по 1863. році стратили всяку надію і хотіли брататись з ворогами, та вказував всегда, що в простім народі лежить будучність Польщі. В літературі знаний він є під іменем Т. Т. Єж. З. Мілковский був ся за свободу під Коншутом в 1848—49 році, а в повстаню против Росії в 1863 р. дослужив ся чину полковника. Памятає він докладно часи Кирило-Методієвського братства і арештованя єго основателів. О братів самім виражав ся яко о чимсь дуже невинним і дуже дивував ся, що російське правительство поступило собі так строго в сій справі. Памятає також і Драгоманова, з котрим познакомив ся в Швайцарії. Здає ся однак, що ні з членами Кир.-Методієвського братства, ні з Драгомановом близьких зносин н. Мілковский не мав.

— **Два злодії.** Ф. Тралюн і Ф. Винницький, напали дня 3. с. м. на дім фермера Стравєра коло *Elizabeth villa*. Н. J. забрали, всі цінніші річи, а самого властителя застрілили. Ні вість о тім збіглі ся всі дооколичні фермери і одного пташка (Винницького) сіймали зараз до рук, а другого, котрий хотів утечи, застрілили на місци. Труп єго так подіравлено шротом і кулями, що шкіра виглядала мов решето.

— **За півтрєтя години з дерева газета.** Як звєсно, тепер виробляють папір також з дерева. Отже в одній німецькій фабриці паперу зійшла мова на те, чи можна видрукувати ще того самого дня газету на папері з дерева, котре ще рано стояло в лісі. Фабрикант сказав, що не то за цілий день, але за пів дня потрафить таку штуку. Отже заложили ся, хто виграв. Зараз стяли три дерева в лісі, привезли до фабрики, порізали, потерли на масу, зварили, зробили папір — і лєдвє минуло 2 годині 25 мін., уже на тім папері була видрукowana газета.

— **Як проявляє ся страх у чоловіка?** Після твердження психологів, страх проявляє ся у всіх людей майже однаково: Волосє на голові

стає дубом, виїшні мязи дрожать. В наслідок розстрою в діяльности серця віддих стає скорішим. Слина висихає в устній ямі; чоловік отвєрає, то замикає губи. Коли тревога збільшає ся, то єї наслідки є ріжні. Серце бє незвичайно сильно, або майже цілком перестає бити, так що чоловік омліває; лице бліднє, віддих стає тяжким, а нїдра розширяють ся. Всі мязи костєніють і корчаться конвульсєйно. Руки витягають ся вперед, немов до оборони. Деколи проявляє ся нечаянний і нестримний наклін до утечи. З горла продєрає ся страшний крик. Тяжкі краплі поту виступають на цілїм чоловіці, а опісля сили опадають і умисл перестає ділати.

— **Новий доказ, що земля є кругла.** Найбільше переконуючим доказом круглости землі є те, що єї можна доокрєла обїхати. Ба, але з півночи на полудне, через оба бігунї землі, ще ніхто не обїхав. Є, що правда, і на то доказ, що земля є округла і в напрямі з півночи на полудне, але той доказ не є того рода, щоби так дуже впадав в очі. Аж тепер відкрив один приватний італіянський учєний новий доказ, а іменно такий: Як звєсно, на місяци видко темні плями, що виглядають якби лице. Отже коли дивити ся на місяць з північної півкулі землі, то видко просто, очі в горі, уста в долині; коли же дивити ся з полудневої півкулі, з Аргєнтини, то видко місяць до гори ногами, очі в долині, а уста в горі. То добачив один Італіанець, що недавно вернув з Аргєнтини і розповідав о тім своїм приятєлям, котрі не хотіли єму вірити. Они спитали маляря-портретиста Андрія Фосаті в Тосколяно, котрий у вільних хвилях займає ся також астрономією, чи то може бути, а той розваживши річ добре, признав справедливість ємігрантові. Щоби же зовсім бути певним річи, написав Фосаті лист до профєсора Скїанпарелліго, директора звїздарні в Мілані, і спитав о єго гадку. Скїанпареллі відповів, що ємостережєне є зовсім добре і вірне, але здає ся, що о тім нема гадки в ніяких астрономічних ділах, ані в описах природи, і що се є дійсно відкритєм, новим доказом круглости землі.

— **Ц. к. Дирекция залїзниць державних** оповіщує:

Пристань на Вислі в Надбєжезю.—Сим подає ся до прилюдної відомости, що на існуючій від 5. мая 1897 пристани над Вислою в Надбєжезю, станції ц. к. залїзниць державних уряджено окрему станцію: *Надбєжезє за пристань на Вислі, служачу виключно для заграничного руху товарового з Висли на залїзницю або на відворот і творячу в той спосіб безпосереднє получєнє поміж ц. к. австрійськими залїзницями північно-східними а. російськими і німєцькими пристанями над Вислою, як і з морєм Балтійським через Гданьск.* — Посилки в повиших рєляциях належить адресувати до станції: «Надбєжезє, пристань на Вислі» і то або до комерцияльної аєнтури і бюра специяльного ц. к. австр. залїзниць державних для пристани надвиселянської «Гольдлюст і Ска» або також до якого иншого відбирателя. Формальности граничні і цлові, як також перєладаванє товарів з возів залїзничих на кораблі на Вислі і на відворот полагаджє виключно комерцияльна аєнтура і бюро специяльное ц. к. австр. залїзниць держ. для пристани надвиселянської «Гольдлюст і Ска». Належитости комерцияльної аєнтури за згадані чинности є подані в части Ц. розділ А. під IX і XII льокальної тарифи товарової ц. к. австр. залїзниць держ., о скілько нема для поодиноких залїзничих союзів безпосередних цїп тарифових до Надбєжезє пристани на Вислі, в котрих ті належитости зачислені.

— **Дрібні вісті.** Вистава овочів в Тернополі представляє ся сьвітло. Вистава буде отворєна вкљчно до 25. с. м. — Шєста і послїдна в єім році кад-віция присяжних судіїв у Львові розпїчє ся дня 19. надолїста. — Недавно тому заложили Русини з *Mayfield*, в Спол. Державах свою сторожу огневу. В Олифанті огнева сторожа, зложена з Русинів і Словаків їстає вже від кількох літ. — В 1898 році Сполучєні Держави мали 25.000 віїєка, котре коштувало край 23 мільони доларів на рік. Тепер мають 100.000 войків, а утриманє їх коштує річно 135 мільонів.

Телеграми.

Відєнь, 24. жовтня. Тутешнє товариство географічне іменуєвало кн. Абрुццїв і прєдсїдателя «Наукової Академії» у Відни, проф. Зїса, почетними членами.

Бєрлин, 24. жовтня. Дотєперішній секретар бар. Рїхтгофєн іменований секретарєм стану в урядї заграничних справ.

Париж, 24. жовтня. На виставі в відділі моторів пук котєл, при чїм 5 осіб потерпіли тяжкі потовчєня.

Вєшингтон, 24. жовтня. Доносять, що гр Вальдєрєзє заявив, що війна в Китаю вже по-

кінчєна, тому надїє ся, що небавом єго відкличуть до Німєччини.

Бєрлин, 24. жовтня. Бєрє Вольфа доносить з Пєкіну, що там прибув ново-іменований посол німєцький, Мумм.

Йокогама, 24. жовтня. Урядово вістать, що вожди російських і німєцьких військ заклєчили переговори, після яких Росія обїїмє провід над залїзницею межи Янгтон а Шангайкваном. Союзним державам прислугує право, уживати тої залїзницї.

ВІСТІ ЕКОНОМІЧНІ І СТАТИСТИЧНІ.

Справозданє з діяльности «Храєвого Союзу кредитового», стоваришєня зарєєстрованого з обмеженою порукєю у Львові за час від 1. липня до 30. верєснє 1900. р.

Стан довжний:

1. Удїли членські	23.256	кор.	48	сот.
2. Фонд резервовий	723	"	96	"
3. Вкладки щадничі	277.908	"	26	"
4. Сальдо відсоток	9.634	"	36	"
5. Специяльна резерва	96	"	86	"
6. Непіднята дивідєнда за р. 1899	495	"	08	"
7. Решта чистого зизку з р. 1899	91	"	88	"
Сума	312.206	кор.	88	сот.

Стан чинний:

1. Удїлені позички	286.963	кор.	08	сот.
2. Інвєнтар	754	"	10	"
3. Льокації	18.265	"	39	"
4. Папєри фонду резервового	697	"	05	"
5. Кошта адмінїстрації	4.210	"	73	"
6. Готівка в касі	390	"	79	"
7. Друки товариств	925	"	74	"
Сума	312.206	кор.	88	сот.

Оборот в місяцях:

Удїли:

Копєць липня 1900 р.	22.708	кор.	48	сот.
" серпня "	23.060	"	48	"
" верєснє "	23.256	"	48	"

Число членів: 301 з 485 заявлєними удїлами в сумі: 24.250 К. З кінцєм червнє 1900 р. було 289 членів з 463 заявлєними удїлами.

Вкладки щадничі:

Копєць липня 1900 р.	259.648	кор.	02	сот.
" серпня "	274.705	"	38	"
" верєснє "	277.908	"	26	"

Удїлені позички (стан):

Копєць липня 1900 р.	280.016	"	56	"
" серпня "	280.761	"	86	"
" верєснє "	286.963	"	08	"

Стан кредиту товариств з кінцєм верєснє 1900 р.: 1. Городок 6.000 К., 2. Острів 1.850 К., 3. Бережани 12.000 К., 6% 8.000 К., 4. Стапїславів 9.800 К., 5. Чернівці 6.000 К., 6. Стриганці 360 К., 7. Ляхівці 2.600 К., 8. Стрий 6.000 К., 5% 4.000 К., 9. Скнилів 1.600 К., 10. Тєребовля 2.000 К., 11. Вишатичі 2.000 К., 12. Калущ 5.000 К., 13. Самбір 4.000 К., 14. Немирів тов. 2.000 К., 15. Немирів «Просьвіта» 1.000 К., 16. Радимно 3.000 К., 17. Рогатин 5.000 К. — разом 82.210 К.

Люстрації товариств перевєдєно в отсїх касах: в Острові, Немирові, Калущі, Рогатині, Винниках коло Жовкви, Золочєві і Самборі (дир. Паньковський), як також в Копичинцях, Тернополі і Тєребовлі (дир. др. А. Озаркевич).

Нові товариства: Повітєвє Товариство кредитовє на повіт львівський — зарєєстрованє; так само в Борщєві; в Сокалях і Бібрці відбули ся збори основателів — на підставі наших інформацій; до Жовкви і Скалата вислано відпоручника в цілі підготовлєня справи, та понаглуєвано Снятин і Городєнку, а вкінци оголошєно інформацію до закладаня повітових товариств кредитових. — Взагалі до «Храєвого Союзу кредитового» приступило до тепєр 28 товариств кредитових, з того 4 нерєєстровані.

Від часу заснованя товариства удїлено 128 позичок векслєвих і 16 позичок гіпотєчних. В рахунок позичок удїлєних умїщєно також рахунок біжучий товаришів залїзничих на закупно ґрунту парцєляційного в остальній квоті: 11.274 К. 87 сот.

У Львові дня 7. жовтня 1900 р.

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1900.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
1-35	6:10	з Кракова, Берліна, Варшави, Відня			6:25	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава	
	6:20	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова		1:53	6:30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний	
	6:46	з Брухович, шод. від 13. мая до 16. вер. вк		2:08	6:43	» » дв. Підзамче	
	7:45	з Янова			6:35	до Станиславова, Підвисокого, Потутор	
	7:40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче		8:30	8:40	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа	
	8:00	» » на дв. головний		2:55			
	8:05	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия			9:07	до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 15. вер.)	
	8:15	з Сокаля, Рави рускої			9:15	до Янова	
	8:50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.			9:25	до Підволочиск, Бродів, Гусятин дв. Підз.	
	11:45	з Ядослава і Любачова			9:42	» » дв. гол.	
	11:55	зі Станиславова (Кересмезе, Потутор)		2:55	9:55	до Чернівців, Станиславова	
12:55	з Янова			10:20	до Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова		
1:15	зі Скольного, Стрия, а з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.			1:25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділі і свята		
2-20	3:14	з Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і св.)			2:15	до Брухович від 13. мая до 15. вересня в неділі і свята	
	5:17	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.			3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.	
	2:35	5:40	» » на дв. голов.			3:15	до Янова щоденно від 13. мая до 16. вер.
1-45	5:45	з Кракова			3:26	до Брухович шод. від 1. мая до 16. вер	
	5:55	з Чернівців, Іцкан			3:30	до Ряшева, Хирова, Любачова	
	6:00	з Сокаля, Белзця і Любачова					
Ніч				Ніч			
8-40	7:24	з Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і св.)			6:10	до Станиславова	
	8:28	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)			6:13	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні 6. а від 16. вер. до 30. марта 1901 щоденно	
	8:50	з Брухович від 13. мая до 16. вересня шод.		12:40	6:20	до Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	
	9:23	з Янова щоденно від 1. мая до 15. вер.			6:50	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша	
					7:10	до Тернополя дворець головний	
					7:33	» » дворець Підзамче	
					7:25	до Сокаля і Рави рускої	
					7:48	до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і св.)	
					9:12	до Янова від 1. мая до 15. вересня	
				2:51	10:40	до Чернівців і Іцкан	
	2:20	10:00	з Чернівців, Букарешту, Гусятин, Потутор			10:50	до Кракова, Відня, Варшави
	10:15	з Лавочного (Пешту) Хирова			11:00	до Підволочиск, Бродів дв. голов.	
	10:12	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.			11:25	» » дв. Підз.	
	10:30	» » на дв. голов.			4:15	до Кракова, Відня, Берліна, Самбора	
	12:05	зі Стрия, зі Скольного від 1. мая до 30. вер.			4:45	до Брухович від 13. мая до 17. вер. шод.	
	3:12	з Підволочиск на дворець Підзамче					
	3:35	» » на дворець головний					

ЗАМІТКА: Цей розклад чинить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.
Час середно-європейський рівнять ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європей-
ського = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красіцьких
ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзд.

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припорученє Вєч. Духовєнству і вєім вірним Впрєосв. Митроп. і Прєосв. Еп. Ординариям вєіх трєх єпархій, обезпечєє будинки, урядженє домашнє, скот, господарєкі звєряди, збіжє в зерні і соломі, сїно в єтогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вивосить:

Фонд резервовий	245.814	кор.	52	сот.	486.145 92 сот.
Резерва премій	148.480	»	—	»	
» спеціальна	1.684	»	80	»	
Фонд основний	72.000	»	—	»	
» ємеритальний	18.166	»	60	»	

Тарифи «Дністра» дуже умірковані, услівя обезпечень корисні, а шкоди ліквідують ся безпрєоволчно. До кінця 1899 року вивєсили виплачені шкоди 1,669.565 кор. 28 сот. Поліси «Дністра» приймає Банк краский і Каси ошадности у Львові, Колєсмі, Сєл борі, Долині, Святині, Городевиці, Терєбовелі і Заліщиках при позичках гіпотєчних.

На житє можна обезпечитись через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услівя, прєдставляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі. Зголошенє о уділенє агенцій в окрєстностях, де нема близько агєнтів «Дністра», приймає ся. «Дністеръ» виплатив агєнтам по кєнець 1899 р. прєвизії 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕРЪ“

стєваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дім «Просьвіти»).

уділяє позички за оплатою 5 1/2 % і 1 % додатку на кошта адміністративні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителів або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першій місці, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Сьвященники, не посідаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручителів прєдложити єще полісу житєву; обезпечитись можна через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінацій.

Згаданє Товариство прїймає вкладки до опрєцєнтованя від членів і третих осіб по 4 %.

Уділ членський вивосить 50 кор., вивисє 2 кор.

Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Дністеръ».

Інформації уділяє Дирекция листовно або агєнти Товариства взаїмних обезпечень «Дністеръ».

Артистичнє заведєнє ритовничє малярства шильдів. відливаня, таблиць, виріб печаток кавчукових і великий вибір кавчукових друкарєнь

Генрик Шапіра

Львів, ул. Кєперника ч. 3 (побіч аптеки Вє. Міколяша).

Викопує дуже красєно вєілякі робєти, а іменно: печатки кавчукові і металєві для громад і урядів парохіяльних. Шильди мальовані на шклі, дереві, блясї та полотні. Вєілякі лякерования, позолочуваня хрєстів. Таблиці і шильди лянї з ріжних металів, таблиці нагробні і назви улиць, числа на домн.

Гравури на металю та дорогих камінях, печатки, штанци, відзнаки, букви, моноґрами, герби і ґузики до упряжи та ліберті. Марки печаткові, бляшки шпунт. для броварів. Нумєратори і стємплі на датум. Обцяги до пльомб, шабльоно. Краска до печаток та хемічна краска до білизни.

Цінники даром і франко!



Гіпотєчного.

БАНКУ

Контєра виміни

виплачує без прєпорученя прєвизії або копєтєв

цінні папєрі

вильєсовані

КУПОНИ

Вєілякі